
CONCEPT
Kernagenda
2027-2031
www.regio-hartvanbrabant.nl
Regio Hart
van Brabant
SAMENWERKENDE GEMEENTEN

Conceptkernagenda 2027 - 2031

“Marieke woont en werkt hier en bouwt er haar leven op. Haar dochter zoekt een betaalbare woning in de buurt, haar zoon heeft extra hulp nodig om mee te komen. Haar vader wil zelfstandig blijven wonen, maar heeft meer ondersteuning nodig. Mariekes werk verandert: heeft ze straks nog de juiste vaardigheden? Ook haar woon- en werkomgeving kent grote vraagstukken: er moeten woningen bij, het stroomnet zit vol en ruimte voor bedrijven, natuur en bereikbaarheid is schaars.”

Mariekes verhaal verbindt persoonlijke en maatschappelijke vraagstukken in het dagelijks leven van inwoners. Die overstijgen gemeentegrenzen: keuzes van de ene gemeente kunnen gevolgen hebben voor de andere. Daarom werken onze gemeenten samen aan opgaven die ze afzonderlijk niet kunnen oplossen. Dat vraagt om regionale afspraken én lokale keuzes en uitvoering. Die afspraken krijgen lokaal betekenis: in colleges, gemeenteraden, beleid en uitvoering.

Inleiding

Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Dongen, Gilze en Rijen, Goirle, Heusden, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Oisterwijk, Tilburg en Waalwijk vormen samen de gemeenschappelijke regeling Regio Hart van Brabant. Zo realiseren we lokale ambities en pakken we rijksopgaven op die bovenlokale inzet en afstemming vragen. Onze kernagenda geeft voor de komende jaren richting aan deze samenwerking.

Uitgangspunten voor onze samenwerking

We hanteren in de nu voor ons liggende bestuursperiode dezelfde uitgangspunten voor onze samenwerking als in 2022-2026:

- We werken regionaal samen aan lokale ambities en complexe opgaven;
- We streven naar sobere, doelmatige governance;
- We zorgen voor heldere betrokkenheid van gemeenteraden: het democratische gesprek over regionale samenwerking voeren we thuis, in de eigen raad, met het eigen college.

Strategische rol van het algemeen bestuur

Opgaven hangen met elkaar samen, samenwerkingsverbanden en schaalniveaus raken elkaar en ontwikkelingen buiten Regio Hart van Brabant werken door in onze eigen samenwerking. Dit complexe krachtenveld vraagt om samenhang tussen de domeinen en aandacht voor de lange termijn.
Het algemeen bestuur kijkt over domeinen en gemeentegrenzen heen en duidt wat ontwikkelingen van buiten betekenen voor Regio Hart van Brabant. Het AB agendeert domeinoverstijgende vraagstukken en bespreekt op welke schaal, aan welke bestuurlijke tafel en met welk mandaat deze het beste kunnen worden opgepakt. Zo geeft het richting aan de gezamenlijke koers en de strategische ontwikkeling van onze samenwerking. Besluitvorming vindt plaats waar de bevoegdheid ligt.

Regionaal samenwerken doe je ook thuis

De democratische legitimiteit van onze samenwerking krijgt vorm in de betrokkenheid van de gemeenteraden. Zij kunnen met hun zienswijzen inbreng geven op de kernagenda, voordat het AB deze vaststelt. Iedere gemeente voert op het juiste moment het gesprek over de lokale betekenis van regionale activiteiten. Lokaal bespreken raad en college hoe de regionale opgaven bijdragen aan de eigen ambities en wat deze betekenen voor de gemeentelijke agenda. Daarom stellen wij: ***Regionaal samenwerken doe je ook thuis***.

Organisatie van de samenwerking

De gemeentelijke ambtelijke organisaties dragen onze regionale samenwerking, ondersteund door een klein regiobureau dat steeds vaker wordt ingezet om regionale activiteiten te borgen. Omdat gemeenten veel opgaven gezamenlijk oppakken, streven we naar een flexibel regiobureau dat met de samenwerking meebeweegt. In deze bestuursperiode onderzoeken we kritisch wat daarvoor nodig is.

Opgaven in drie domeinen

In deze kernagenda benoemen we de opgaven die we regionaal oppakken, wat we daarin willen bereiken en wat we daarvoor gaan doen.
In *het sociaal domein* zullen we blijven streven naar een werkwijze die opgaven aanvliegt vanuit de leefwereld van onze inwoners en niet vanuit de systeemwereld van wet- en regelgeving. Onze transformatieve aanpak moet daaraan bijdragen. Daarnaast zal de jeugdhulp onze blijvende aandacht vragen om goed te kunnen sturen op zowel kwaliteit als de kosten.
Schaarste aan ruimte, stikstof en netcapaciteit vragen in *het fysiek domein* om meer samenhang en samenwerking over gemeentegrenzen heen. De Stedelijke regio Breda-Tilburg (SRBT) is daarbij steeds meer het strategische schaalniveau. De verdere ontwikkeling van SRBT vraagt om duidelijke rollen en sturing.

De uitwerking kan mogelijk op kleinere schaal plaatsvinden. Hart van Brabant blijft relevant voor specifieke opgaven zoals de energietransitie en ondersteunt vanuit bestaande structuren, financiën en tafels ook de samenwerking binnen SRBT.
In *het economisch domein* werken we aan het vergroten van de veerkracht van ons mkb, het aanjagen van innovatie en nieuw verdienvermogen en het verbeteren van het ecosysteem voor ondernemerschap en innovatie. Dat moet zorgen voor een toekomstbestendige economie die bijdraagt aan meer brede welvaart. We doen dit met Midpoint Brabant, waarin de samenwerking van ons als overheden met ondernemers, onderwijsinstellingen en maatschappelijke partners is belegd.

Sociaal domein

In het sociaal domein werken de gemeenten van Regio Hart van Brabant samen vanuit de in 2024 regionaal vastgestelde aspiratie; wij werken aan bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezondheid, door het gewone leven van inwoners centraal te stellen, veerkracht en preventie te versterken, door te focussen op collectieve en preventieve voorzieningen en waar nodig passende ondersteuning te bieden. Zo zorgen we ervoor dat inwoners veilig kunnen opgroeien, kunnen meedoen en ondersteuning beschikbaar en betaalbaar blijft. Vanuit vijf opgaven Wonen, zorg & welzijn, Veilige thuisbasis, Sociale basis, Meedoen en Specialistische ondersteuning geven we richting aan onze regionale inzet.

Landelijke wetgeving, akkoorden en hervormingen versterken de beweging naar preventie, passende ondersteuning en samenwerking over domeinen en gemeentegrenzen heen. Dat stelt eisen aan de regionale samenwerking. Vanuit onder andere de *Jeugdwet* en de *Hervormingsagenda Jeugd*, de *Wet maatschappelijke ondersteuning* (Wmo 2015), de *Participatiewet*, het *Integraal Zorgakkoord (IZA)*, het *Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)* en de landelijke beweging naar een *Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA)* wordt gestuurd op meer preventie, een sterke sociale basis, passende zorg en ondersteuning en betere samenwerking tussen het sociaal en medisch domein. De *Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg* versterkt daarnaast de verplichting tot regionale samenwerking rond de beschikbaarheid van specialistische jeugdzorg. Ook vanuit de *Wet versterking regie volkshuisvesting* wordt de verbinding tussen wonen, zorg en ondersteuning verder verankerd. Deze ontwikkelingen maken duidelijk dat maatschappelijke vraagstukken steeds minder vanuit één afzonderlijke wet of domein kunnen worden benaderd en vragen om samenwerking tussen gemeenten en met zorgaanbieders, woningcorporaties, onderwijs, veiligheidspartners en andere maatschappelijke organisaties.

Samenwerken vanuit de leefwereld van inwoners

Binnen de opgaven werken we aan het versterken van de randvoorwaarden die inwoners nodig hebben om zo zelfstandig mogelijk te leven, veilig op te groeien en volwaardig deel te nemen aan de samenleving. Daarbij richten we ons onder meer op het zo zelfstandig mogelijk kunnen wonen van al onze inwoners. We stimuleren de beweging van specialistische ondersteuning naar ondersteuning vanuit de (lokale) sociale basis die aansluit bij het dagelijks leven.

Zorgen dat inwoners actief kunnen (blijven) meedoen in de samenleving, het realiseren van een veilige thuisbasis en het organiseren van specialistische hulp waar deze noodzakelijk is. Door de opgaven in samenhang te benaderen ontstaat ruimte om maatschappelijke ontwikkelingen integraal te bezien en gezamenlijke kansen te benutten.

Naar een toekomstbestendige samenwerking

Naast de inhoudelijke opgaven besteden we in deze bestuursperiode aandacht aan de verdere ontwikkeling van de regionale samenwerking binnen het sociaal domein. De maatschappelijke opgaven waarvoor we staan vragen niet alleen om inhoudelijke keuzes, maar ook om een samenwerkingsstructuur die aansluit bij de uitdagingen van vandaag en morgen. Daarbij streven we naar een werkwijze die uitgaat van de leefwereld van onze inwoners, in plaats van de systeemwereld van wet- en regelgeving.

Daarom verkennen we hoe de regionale samenwerking zich verder kan ontwikkelen en wat nodig is om ook in de toekomst effectief samen te werken. Daarbij kijken we nadrukkelijk naar de inhoud: waar willen we gezamenlijk impact maken, welke keuzes vraagt dat en waar zetten we onze capaciteit en middelen op in? Tegelijkertijd staan gemeenten financieel steeds meer onder druk. Dit kan van invloed zijn op de keuzes die de komende periode gemaakt worden. We zijn ons daarvan bewust en zullen daarom mogelijk meer focus moeten aanbrengen in wat we regionaal oppakken. Sturingsgericht begroten kan ons daarbij helpen door scherper te verbinden welke resultaten we willen bereiken, welke activiteiten daaraan bijdragen en welke middelen we daarvoor inzetten. Dat betekent ook dat we kritisch kijken naar wat we nu doen. Draagt dit voldoende bij aan de (lokale) resultaten die we willen bereiken, of moeten we activiteiten, projecten of afspraken bijstellen of stoppen?

Een passende organisatie van de samenwerking

Eveneens onderzoeken we welke randvoorwaarden nodig zijn om deze inhoudelijke koers te ondersteunen. We kijken daarbij naar de governance, de rollen en verantwoordelijkheden van de verschillende bestuurlijke gremia en de samenhang tussen onder andere de Bestuurscommissie Jeugd (BCJ) en het Algemeen Bestuur. Ook bezien we of bestaande afspraken en werkwijzen, waaronder de gastheerconstructie, het transformatieteam en de bijbehorende afspraken en overeenkomsten, nog passend zijn bij de gezamenlijke opgaven en de manier waarop we regionaal willen samenwerken.

In de komende periode besteden we aandacht aan de positie en rol van de Regionale Regietafel (RRT) van asiel en integratie binnen de regionale samenwerking. We verkennen hoe de RRT zich verhoudt tot de bestaande overlegstructuren en op welke wijze deze kan bijdragen aan het realiseren van de gezamenlijke maatschappelijke opgaven.

De uitkomsten van deze verkenningen geven richting aan een regionale samenwerking die ook op langere termijn effectief, transparant en toekomstbestendig is, zodat we gezamenlijk kunnen blijven bijdragen aan de resultaten voor onze inwoners.

De vijf opgaven zijn hieronder uitgewerkt. Per opgave is beschreven wat de maatschappelijke opgave is, welk resultaat we gezamenlijk willen bereiken en welke regionale inzet in deze bestuursperiode richting geeft aan het realiseren van die ambitie.

Wat zijn de opgaven?	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
SD 1. Wonen, welzijn en zorg *In samenhang met de opgave FD2. 'Wonen, zorg en welzijn' in het fysiek domein.* *Samenhang met IZA Valpreventie, Ketenaanpak dementie, ketenaanpak vitaal thuis*	We willen bereiken dat iedereen zo zelfstandig mogelijk kan wonen, in een omgeving die zo goed mogelijk past bij de voorkeur, rekening houdend met de mogelijkheden die de woningmarkt biedt. Daartoe hebben we voldoende passende woningen nodig. Op de juiste plek, met de juiste zorg en ondersteuning en met mogelijkheden om te participeren in de samenleving. Waarbij steden, dorpen en algemene voorzieningen goed bereikbaar en toegankelijk zijn. Dit streven we na voor al onze inwoners en daarnaast hebben we specifieke aandacht voor bepaalde aandachtsgroepen. Iedereen heeft het recht om een dak boven zijn hoofd te hebben. In iedere wijk, buurt of dorp werken maatschappelijke organisaties samen om ook mensen te huisvesten en op te vangen die om allerlei redenen onze zorg nodig hebben. We hebben de ambitie om dakloosheid de komende jaren terug te dringen en meer in te zetten op het voorkomen van dakloosheid.	– De schaarste op de woningmarkt raakt zowel het fysieke als het sociale domein en vraagt om afstemming tussen deze beleidsterreinen. De regionale Woondeal SRBT en de uitwerking daarvan vinden plaats op het schaalniveau van de SRBT (bestuurlijke Woontafel). Wanneer het gaat om de samenhang tussen wonen, zorg en welzijn blijft Regio Hart van Brabant het schaalniveau waarop wordt samengewerkt, onder meer via de afstemming op het combi-poho Sociaal - Wonen. De gemeenten, woningcorporaties, zorgaanbieders en welzijnsorganisaties geven daar uitvoering aan de projecten en programma's die voortkomen uit de regionale woonzorgvisie en de regionale afstemming die is opgenomen in de Wet versterking regie volkshuisvesting. Waaronder: – Afspraken over de wijze waarop de gemeenten, woningcorporaties, zorgaanbieders, zorgkantoren en andere samenwerkende partners invulling willen geven aan de huisvestingsopgave van mensen uit aandachtsgroepen en ouderen. In het wetsvoorstel 'Wet versterking regie volkshuisvesting' is vastgelegd dat gemeenten in regionaal verband afspraken moeten maken over een evenwichtige verdeling van urgentiegroepen.

Wat zijn de opgaven?	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
		– Het realiseren van een dekkend en passend palet van verschillende woonvormen, waarbij vraag en aanbod op elkaar zijn afgestemd en rekening wordt gehouden met spreiding in de regio. We zien in de regio onder meer een behoefte aan gemengd wonen, woonoplossingen voor jeugdigen en jongvolwassenen, woonoplossingen voor ouderen, kleinschalige woonvoorzieningen voor jeugdigen, voorzieningen voor een complexe doelgroep en voor-zieningen tussen beschermd wonen en zelfstandig wonen. – Gemeenten, woningcorporaties en zorgaanbieders werken samen om mensen uit Beschermd Wonen, Maatschappelijke Opvang en de Jeugdzorg te laten wonen in wijken en dorpen. Via regionale afspraken, waaronder de matchingstafel Weer Thuis, zorgen partijen voor een betere match tussen inwoner, beschikbare woningen en passende begeleiding. We maken en monitoren met elkaar de afspraken van het aantal beschikbare woningen en het aantal matches. Het maken van deze regionale afspraken is een wettelijke verplichting. – We werken aan een paradigmashift: het wonen eerst en (meer) inzet op het voorkomen van dakloosheid. We voeren de acties uit het actieplan dakloosheid uit. De uitrol van de pilot 'wonen eerst' en passende opvang voor dakloze gezinnen heeft hierin prioriteit. Het regionaal opstellen en uitvoeren van het actieplan dakloosheid met partnerorganisaties is een verplichting.

Wat zijn de opgaven?	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
SD 2. Veilige thuisbasis *Samenhang met deze opgave in de taken van het Zorg- en Veiligheidshuis* *Samenhang met IZA Kansrijke start en transformatieplan Samen mentaal sterk*	Een veilige thuisbasis voor iedereen. Ons doel is het voorkomen en duurzaam stoppen van huiselijk geweld en kindermishandeling, zodat onveiligheid achter de voordeur sneller wordt doorbroken en inwoners zich daadwerkelijk veilig voelen. Voor inwoners betekent dit minder versnippering en sneller passende ondersteuning. Zo willen we bereiken dat inwoners eerder duurzame veiligheid ervaren en het vertrouwen hebben dat complexe onveilige situaties gezamenlijk en daadkrachtig worden aangepakt.	– Huiselijk Geweld, kindermishandeling (waaronder ouderenmishandeling, seksueel geweld, femicide, plegeraanpak); De regionale aanpak vraagt om verbinding tussen preventie, meldcode, lokale ondersteuning, Veilig Thuis, multidisciplinaire samenwerking en strafrechtelijke partners. Daarbij is het belangrijk dat professionals dezelfde taal gebruiken en weten wanneer zij moeten opschalen of juist nabij kunnen blijven. Verplicht zijn alle vormen en doelgroepen van geweld in afhankelijkheidsrelaties zoals partnergeweld, kindermishandeling, ouderenmishandeling en seksueel geweld. – Eenvoudigere gezinsgerichte benadering: Het Toekomstscenario wil de kind- en gezinsbescherming eenvoudiger, gezinsgerichter, transparanter, rechtsbeschermend en lerend organiseren. Een belangrijke beweging is dat niet alleen naar het kind wordt gekeken, maar naar het hele gezinssysteem. Problemen van volwassenen, bestaanszekerheid, relaties en veiligheid moeten zo nodig parallel worden aangepakt. Daarmee wordt voorkomen dat jeugdhulp weinig (langdurig) effect heeft omdat de situatie thuis onvoldoende verandert. We onderzoeken of Gedeelde Verklarende Analyse een vervolg krijgt in 2027 – 2030.

		– Complexe scheidingen kunnen leiden tot langdurige onveiligheid, loyaliteitsconflicten, escalatie en een opeenstapeling van juridische en hulpverleningstrajecten. De regionale lijn is gericht op vroegtijdig herkennen, de-escaleren en samenwerken vanuit één gezinsgericht perspectief. We onderzoeken of én in welke vorm Gezinsadvocaat in 2027 – 2030 een vervolg krijgt. Dit geldt ook voor de borging van de Aanpak Scheiden.

Wat zijn de opgaven?	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
SD 3. Sociale basis *Hangt samen met het AZWA rondom lokale inloopvoorzieningen sociaal en gezond.* *Hangt samen met het programma Sterke Eerstelijn en de ontwikkeling van sterke wijkverbanden.* *Hangt samen met de basisfunctionaliteiten vanuit het AZWA. Regionaal en lokaal zetten we in op basisfunctionaliteiten 'Sociaal verwijzen', 'Ketenaanpak overgewicht en obesitas volwassenen', en 'Ketenaanpak overgewicht en obesitas kinderen'.*	Wij streven naar een veerkrachtige, inclusieve en zorgzame samenleving waarin inwoners naar elkaar omkijken en bijdragen aan hun eigen en andermans welzijn. De sociale basis vormt hierbij het fundament: een samenhangend geheel van voorzieningen, netwerken en gemeenschappen dat inwoners in staat stelt mee te doen. Stevige lokale teams spelen hierin een sleutelrol. Stevige Lokale Teams zorgen er (lokaal) voor dat inwoners, ongeacht in welke gemeente van onze regio zij wonen, kunnen rekenen op een herkenbare en kwalitatief goede basis van ondersteuning, met tijdige toegang tot passende specialistische hulp wanneer dat nodig is. In lijn met de landelijke afspraken versterken de stevige lokale teams hun rol in het bieden van hulp, het ondersteunen van gezinnen in kwetsbare situaties en het verbinden met het medisch domein. Vanuit verschillende programma's en akkoorden worden er gewerkt aan het versterken van de sociale basis. We werken aan verbinding en samenwerking op de momenten dat het lokale en het regionale elkaar raken zodat we elkaar versterken zonder dingen over te nemen of dubbel te doen.	Iedere gemeente implementeert voor 2028 de vijf regionaal afgesproken basistaken van de stevige lokale teams. Tegelijk blijven we samen leren en kennis uitwisselen, zodat we onze aanpak continu verbeteren en inwoners beter en slimmer kunnen ondersteunen. Vanuit verschillende programma's wordt gewerkt aan activiteiten die invloed hebben op de wijze waarop we samenwerken en verwijzen. Wij versterken de verbinding tussen de beweging van de Stevige Lokale Teams en onze regionale strategische partners, zodat ondersteuning effectiever, samenhangender en dichter bij inwoners wordt georganiseerd. Daarbij gaat het onder andere om: – Het vergroten van het aandeel jeugdhulpverlening en opvoedondersteuning dat lokaal (met een ander aanbod) wordt uitgevoerd door de Stevige Lokale Teams. – De doorontwikkeling van de dagopvang als algemene voorziening in de sociale basis waardoor dit aanbod als individuele beschikking overbodig wordt. – Het versterken van de samenwerking tussen het sociaal domein en het medisch domein. We maken afspraken met verschillende partners over samenwerking in de wijk, zodat inwoners met (mentale) gezondheidsvragen eerder passende ondersteuning dichtbij huis krijgen. – Het borgen van de werkwijze van het toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming in de werkwijze van de stevige lokale teams. – Het borgen van de visie en werkwijze van circulair zorg (JIM-methode) in de werkwijze van Stevige Lokale Teams.

Wat zijn de opgaven?	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
SD 4. Meedoen *Samenhang met opgave Economisch Domein* *Samenhang met de Regionale Regietafel Asiel en Migratie* *Samenhang met AZWA; (mentale) gezonde school door de GGD HvB en worden op termijn de basisfunctionaliteiten 'Multiproblematiek aanpak (NPLV)', 'Toeleiden naar werk' en 'Aanpak armoede en schulden' toegevoegd.* *Samenhang met strategisch programmalijn Ieder kind voelt zich thuis op school en OAD (Specialistische Ondersteuning)*	Inwoners doen actief mee in de samenleving en behouden of hervinden een betekenisvolle maatschappelijke rol. Participatie zien we als een belangrijke bron van veerkracht, die bijdraagt aan welzijn, gezondheid en het voorkomen van zwaardere problematiek. We zetten in op een samenhangende aanpak waarin werk en inkomen, onderwijs, inburgering en het medisch domein elkaar versterken, zodat inwoners eerder perspectief ervaren en niet onnodig uitvallen. Daarbij erkennen we dat bestaanszekerheid een cruciale voorwaarde is om te kunnen meedoen: financiële stabiliteit en uitzicht op inkomen helpen problemen te voorkomen en participatie duurzaam te maken. Met regionale samenwerking ondersteunen we gemeenten in afstemming en kennisdeling, zodat inwoners merken dat ondersteuning begrijpelijk, toegankelijk en gericht op meedoen wordt georganiseerd.	– Er wordt een regiovisie op de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp voorbereid. De volgende stap is om van deze opgave één herkenbare regionale beweging te maken, zodat inwoners daadwerkelijk en duurzaam kunnen meedoen. Vanuit verschillende programma's wordt gewerkt aan activiteiten die invloed hebben op de wijze waarop we samenwerken en het gewenste effect: – Strategisch programma Sterke verbinding tussen onderwijs en Jeugdhulp: een structurele verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp, zodat kinderen en jongeren tijdig passende ondersteuning ontvangen en zoveel mogelijk kunnen deelnemen aan onderwijs en samenleving. Gemeenten en onderwijs zijn verplicht beleid rond jeugdhulp en passend onderwijs met elkaar af te stemmen. – Continuïteit onderwijs-zorgcombinaties: Onderwijs-zorgcombinaties ondersteunen kinderen en jongeren voor wie regulier onderwijs zonder aanvullende ondersteuning niet passend is. De komende periode vraagt de continuïteit van deze combinaties aandacht, onder meer rond verantwoordelijkheden, organisatie en financiering. – Pilot kinderopvang AZC Oisterwijk: Deze pilot richt zich op toegankelijke peuteropvang voor gezinnen in en rond het AZC en ondersteunt daarmee participatie, ontwikkeling en integratie. – Verbeteren basisvaardigheden (voorheen laaggeletterdheid): Voldoende taal-, reken- en digitale vaardigheden zijn belangrijke

		voorwaarden om zelfstandig mee te kunnen doen en is een verplichting vanuit centrum-gemeentelijke taak belegd bij de gemeente Tilburg - Lerend Netwerk Inburgering: Samenwerken en de kwaliteit van het werk verbeterd door leren van elkaar. Binnen het lerend netwerk wisselen gemeenten en partners ervaringen uit over de uitvoering van inburgering. Het netwerk helpt om knelpunten, werkzame aanpakken en regionale ontwikkelvragen zichtbaar te maken. - Adviesraad statushouders: Momenteel loopt er een onderzoek naar de vorm, inhoud en samenstelling van deze adviesraad zodat deze aan blijft sluiten bij het doel. Bestuurlijk maken we de komende periode keuzes over de positionering van arbeidsmarktgerichte projecten, de samenwerking tussen het sociale en economische domein en de inrichting van governance rond arbeidsparticipatie.

Wat zijn de opgaven?	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
SD 5. Specialistische ondersteuning Passende hulp voor inwoners die specialistische ondersteuning nodig hebben. Hulp die aansluit bij hun dagelijks leven en bij wat lokaal al beschikbaar is. Zo blijft de ondersteuning ook op langere termijn betaalbaar. *Samenhang met alle strategische opgaven en tevens ontwikkelingen zoals het IZA transformatieplan Samen Mentaal Sterk*	Inwoners krijgen specialistische ondersteuning als dat echt nodig is. De hulp sluit aan bij hun dagelijks leven en helpt hen zelfstandiger mee te doen. Dit noemen we ook wel normaliseren. Daardoor wordt de ondersteuning eenvoudiger, duidelijker, beter en meer betaalbaar. En geven we invulling aan de bestuurlijke uitgangspunten. Nog niet alle gemeenten in Hart van Brabant hanteren of implementeren deze uitgangspunten op dezelfde manier. De komende periode werken we deze uitgangspunten verder uit, duiden we wat ze betekenen voor beleid, uitvoering en samenwerking, en vertalen we ze naar regionale afspraken en lokale toepassing. Met gemeenten, aanbieders en maatschappelijke partners werken we aan een overzichtelijker zorglandschap, duurzame samenwerking en een gezamenlijke leer- en verbetercyclus.	Het bieden van specialistische ondersteuning aan inwoners is een wettelijke taak. De jeugdwet vereist regionale samenwerking. Dat is geregeld via een uitvoeringsovereenkomst met de gemeente Tilburg. Voor Wmo-begeleiding, Wmo-Dagopvang en participatie (OAD) is regionale samenwerking optioneel en voor twee jaar vastgelegd in lopende overeenkomsten. Voor Wmo Beschermd Wonen is Tilburg wettelijk de centrumgemeente voor onze regio. Voor Wmo en OAD is dit via een dienstverleningsovereenkomst geregeld. Samen met gemeenten, aanbieders en maatschappelijke partners hebben we al stappen gezet in de bestuurlijke uitgangspunten. De komende periode werken we deze verder uit en vertalen we ze naar regionale afspraken en lokale toepassing. Wijzigende wetgeving en landelijke ontwikkelingen volgen we en vertalen we naar onze (regionale) ambities. Zo bouwen we samen aan een overzichtelijker zorglandschap en blijven we leren en verbeteren. – **Regionale koers en gezamenlijke taal** We werken aan één regionale koers. Positieve gezondheid, normaliseren, bestaanszekerheid en meedoen zijn daarbij het vertrekpunt. We kijken vooral naar wat inwoners nodig hebben om zo zelfstandig mogelijk te leven, mee te doen en zich te ontwikkelen. – **Samenhang in ondersteuning versterken** We zorgen voor meer samenhang tussen de sociale basis, lokale

		ondersteuning en specialistische zorg. Specialistische hulp blijft beschikbaar voor inwoners die dat nodig hebben. Die hulp sluit beter aan bij hun dagelijks leven, hun netwerk en wat zij zelf kunnen. Een van de aandachtspunten hierbij is de overgang 18/18+ – **Toegang, schaarste en betaalbaarheid** We zetten ondersteuning in op basis van wat nodig en urgent is. Professionele hulp en geld gebruiken we vooral waar ze het meeste verschil maken. Eerst kijken we of informele, algemene of lokale oplossingen voldoende zijn. Zo zorgen we ervoor dat de schaarste in capaciteit en andere beschikbare middelen worden ingezet waar ze het meest nodig zijn. We onderzoeken of ondersteuning, zowel voorliggend als gespecialiseerd, indicatievrij en/of collectiever aangeboden kan worden. De kwaliteit van de zorg en beheersing van de kosten vormen hierbij de randvoorwaarden. Naast de overkoepelende thema's werken we in 2027 per domein aan de volgende opgaven. Voor jeugd staat het dagelijks leven van kinderen, jongeren en gezinnen centraal: veilig opgroeien, thuis wonen, naar school gaan en meedoen. We versterken de steun dichtbij huis en zorgen dat specialistische hulp beschikbaar blijft wanneer die nodig is. – **Doorontwikkeling jeugdhulp** Wonen doe je thuis en om/afbouw gesloten jeugdhulp In 2027 versterken we de hulp aan gezinnen om vermijdbare uithuisplaatsingen te voorkomen. We voeren de gedeelde verklarende analyse (GVA) in. Daarbij onderzoeken jeugdigen,

ouders, hun netwerk en professionals samen hoe problemen ontstaan en blijven bestaan, als basis voor passende hulp. We borgen circulair samenwerken: samenwerken met het eigen netwerk en gebruikmaken van informele steun. Expertisecentrum 'n Tweede thuis dichtbij deelt kennis over deze aanpak, helpt bij het vinden van een passend tweede thuis als thuiswonen (tijdelijk) niet kan en adviseert over professioneel hulpaanbod. Daarnaast geven we Ouders voor ouders een structurele plek.

We verminderen gesloten plaatsingen en verkorten waar mogelijk het verblijf door passende alternatieven te ontwikkelen. Met andere regio's bereiden we de inkoop en financiering van zorg-onderwijs-knooppunten voor, met als doel dat deze vanaf 2028 beschikbaar zijn. We maken betere afspraken over verwijzing, coördinatie, uitstroom en leren van praktijkervaringen. Veiligheid, passende alternatieven en continuïteit van hulp bepalen het tempo van de afbouw.

- **Uitbreiding woonlandschap**

Als thuis wonen niet mogelijk is, moet een kind veilig en zo gezinsgericht mogelijk kunnen wonen. In 2027 behouden we bestaande plekken en bewaken we de kwaliteit. We ondersteunen pleeggezinnen met waardering, een veerkrachtbudget om voortijdige beëindiging van plaatsingen te voorkomen en compensatie van kinderopvangkosten. Daarnaast kopen we extra gezinshuisplekken in en ontwikkelen we kleinschalige woonleefgroepen.

Voor jongeren die 18 jaar worden, werken we aan perspectiefplannen, een soepelere overgang van Jeugdwet naar Wmo of de Wet langdurige zorg en heldere afspraken over wie

		welke ondersteuning betaalt. Crossroads brengt ontbrekend aanbod en knelpunten bij doorstroom en uitstroom in beeld. Ook werken we het aanbod voor deeltijd wonen verder uit: deels thuis en deels bij een instelling. Op basis hiervan maken we keuzes over prioriteit, inkoop en het duurzaam beschikbaar houden van woonplekken. – **Jeugdhulp anders organiseren: segment 1, lokale teams en GI's** In 2027 verbinden we de hoogspecialistische hulp van Crossroads (segment 1) beter met de stevige lokale teams (SLT's). Crossroads werkt aan één samenhangende aanpak van coordinatie en ambulante hulp via haar A-Cross-teams. Met verwijzers organiseren we een gezamenlijke aanmeldtafel voor vragen die meerdere domeinen raken. We verduidelijken wie de hulp coördineert en hoe partijen handelen als hulp vastloopt. A-Cross neemt contact op met school en betrekt het onderwijs waar nodig bij het gezinsplan. Hulp uit segmenten 3 en 4 wordt stapsgewijs door of vanuit lokale teams en voorzieningen georganiseerd, waar dit verantwoord is. Noodzakelijke specialistische hulp blijft beschikbaar. Voor de verbinding met onderwijs volgen en evalueren we lopende onderwijszorginitiatieven. We delen kennis over werkzame aanpakken en ondersteunen gemeenten bij de vertaling naar de lokale praktijk. De resultaten moeten laten zien wat bijdraagt aan inclusiever onderwijs, een sterkere basisondersteuning en passende jeugdhulp. Ook verduidelijken we de rol van lokale teams rond scholen en de afspraken die daarvoor regionaal nodig zijn.

In 2027 voeren we de ontwikkelafspraken uit de nieuwe contracten met gecertificeerde instellingen (GI's) uit en volgen we de voortgang. Met de andere Brabantse jeugdhulpregio's versterken we het gezamenlijke opdrachtgeverschap van de GI's. We leggen vast wie verantwoordelijk is, wat de planning is en hoe we resultaten bespreken. Daarbij kijken we niet alleen naar processen, maar vooral naar wat de samenwerking oplevert voor kinderen en gezinnen.

Gemeenten, lokale teams, GI's en veiligheidspartners maken betere afspraken over overdracht, opschaling en tijdige toegang tot passende hulp. We leren samen van complexe situaties en werken aan een regionale koers voor het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. Om deze opgaven naast het reguliere werk uit te voeren, zijn duidelijke prioriteiten en voldoende strategische beleidscapaciteit nodig.

- **Toewerken naar segmentloos jeugdlandschap**

In 2027 bereiden we de ontwikkeling naar segmentloos werken in 2029 verder voor. Niet de indeling van het aanbod, maar de hulpvraag van kind en gezin moet bepalen hoe ondersteuning wordt georganiseerd. Lokale steun en specialistische hulp sluiten op elkaar aan en kunnen tegelijk nodig zijn. We werken uit welke taken lokaal en regionaal worden georganiseerd en welke afspraken nodig zijn over toegang, samenwerking, inkoop en financiering.

De richting is samenwerking met een beperkte groep vaste specialistische partners, op basis van partnerschap en een vast budget. Segmentloos werken betekent niet automatisch één contract of één budget. De uitwerking vraagt afzonderlijke

keuzes en waar nodig besluiten. Lopende contracten en continuïteit van hulp blijven het uitgangspunt; 2029 is een ontwikkeldoel, geen automatische overgangsdatum voor alle hulp.

- **Innovatienetwerk Jeugd en Jongerenparticipatie**

In 2027 geven we jongeren meer invloed op de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van regionaal jeugdbeleid. Via Samen Met De Jeugd bereiken we meer jongeren, met verschillende leeftijden, achtergronden en jeugdhulpervaringen en uit verschillende gemeenten. In het sjabloon van de Adviesnota BCJ krijgt het jongerenperspectief een vaste plek. We maken zichtbaar hoe de inbreng is gebruikt en koppelen dit begrijpelijk terug. De betrokkenheid van jongere kinderen en ouders vraagt daarnaast afzonderlijke aandacht.

Het Innovatienetwerk Jeugd verbindt jongeren, partners, beleid, praktijk en wetenschap en deelt kennis tussen bestaande netwerken. Innovatiecoaches ondersteunen de invoering en blijvende toepassing van vernieuwingen, zoals het Coördinatiepunt Wonen, de overgang naar volwassenheid en de nieuwe koers voor jeugdhulp. Dit vraagt een duidelijke opdracht en actieve inzet van het netwerk door beleidsmakers en verantwoordelijken voor de opgaven.

- **Doorontwikkeling product OAD**
  - Kijken vanuit een participatiebril

Het aanbod op de OAD-locaties verder doorontwikkelen naar een aanpak die aansluit bij de visie op ontwikkelingsgerichte arbeidsmatige dagbesteding. We zetten in op een dekkend

landschap, vanuit zowel inhoud als geografische spreiding.

- Samenhang in ondersteuning versterken vanuit Wmo, OAD en Werk&Inkomen

Binnen OAD zien we een groeiende groep kandidaten die tijdelijke stopt, vaak om psychische redenen. Participatie is voor deze groep essentieel: het geeft structuur, betekenis en draagt bij aan positieve gezondheid. Veel OAD-kandidaten ontvangen ook ondersteuning vanuit Wmo begeleiding, Beschermd Wonen en/of zijn bekend bij Werk&Inkomen. Een gezamenlijke domeinoverstijgende aanpak en verbetering van die samenwerking, is daarom noodzakelijk om onwenselijke effecten te verminderen/voorkomen, zodat de inzet vanuit die domeinen elkaar versterkt.

- **Simpel Switchen**

Simpel Switchen richt zich op het wegnemen van drempels in de participatieketen, zodat mensen veilig stappen kunnen zetten richting werk of andere passende plekken. Voor de stappen binnen het product OAD is dit al goed ontwikkeld. De komende periode richten we ons op het op- en afschalen tussen de verschillende domeinen en wetten. Speciale aandacht is nodig voor de momenten waarbij het voor de OAD-kandidaat nodig is om tijdelijk een stap terug te doen.

- **Leren van elkaar**

We blijven de visie op OAD doorontwikkelen, waarbij we binnen de regio leren van elkaar door de verschillende uitvoeringsmodellen. Waarbij we ons richten op onderwerpen zoals indicatievrije OAD-locaties, het inzichtelijk maken van het

		effect van de OAD-aanpak, de samenwerking tussen netwerkpartners en systemen. **Wet Maatschappelijke Ondersteuning** – **Doorontwikkeling Siem in relatie tot Stevige Lokale Teams (SLT)** Voor de contractverlenging 2027-2028 is geconcludeerd dat op dit moment geen wezenlijke wijzigingen op het contract met SIEM nodig zijn. De ontwikkeling van SLT's gaat echter door. Belangrijk is daarmee om de komende jaren hierop ook met de dienst-verlening en samenwerking tussen Siem en SLT's te anticiperen en doorontwikkelen. – **Indicatievrije dagopvang doorontwikkelen** De visie naar meer indicatievrije dagopvang wordt breed gedeeld in de regio. Tempo, type locaties, doelgroepen en financiële randvoorwaarden vragen echter regionale coördinatie en ondersteuning ook ten aanzien van de impact hiervan op het contract en dienstverlening van SIEM. – **Complexe casuïstiek** Alle gemeenten kampen in toenemende mate met complexe casuïstiek. In veel gevallen is er sprake van GGZ-problematiek. Vaak wordt een beroep gedaan op de begeleiding van Siem, maar in veel gevallen is er ook GGZ-behandeling nodig en is die onvoldoende beschikbaar. Wij willen dit beter organiseren in afstemming met GGZ-aanbieders en de zorgverzekeraars door scenario's te ontwikkelen. Dit raakt ook aan IZA transformatieplannen Mentale Gezondheid.

Fysiek domein

De opgaven in de fysieke leefomgeving zijn groot en stapelen zich verder op. In een context van schaarse ruimte komen vraagstukken samen rondom woningbouw en verstedelijking, mobiliteit en infrastructuur, economie, de kwaliteit van de natuur, de transitie van de landbouw, klimaatadaptatie en de verduurzaming van de energievoorziening (energietransitie). Deze opgaven vragen allemaal om ruimte: in de fysieke leefomgeving, binnen de stikstofregels en op het elektriciteitsnet. Netcongestie heeft in de volle breedte impact op de opgaven. De opgaven beperken zich niet tot gemeentegrenzen of tot het schaalniveau van Hart van Brabant en vragen om een hoge mate van onderlinge samenhang en afstemming tussen overheden en maatschappelijke partners.

Samenwerken op het schaalniveau van de SRBT

Het Rijk en de provincie beschouwen stedelijke regio's als het schaalniveau waar deze maatschappelijke en ruimtelijke opgaven samenkomen en als het passende niveau om inhoudelijke en financiële afspraken te maken. Vanuit hun rol in wetgeving en kaderstelling – waaronder nationale doelen voor woningbouw, mobiliteit, klimaat en natuur, de Omgevingswet en provinciale omgevingsvisies en -verordeningen – sturen zij op de gewenste en noodzakelijke schaal van samenwerking (onder andere via ontwerp nota Ruimte, Woondeals, Meerjarige Multimodale Mobiliteitspakketten, NOVEX-beleid). Het schaalniveau van de Stedelijke Regio Breda-Tilburg (SRBT) is het passende niveau voor het agenderen en oplossen van strategische vraagstukken in het ruimtelijk-economisch domein. Het vervolgens meer tactisch vertalen/integraal programmeren en de uitvoering, liggen meer op het niveau van betreffende gelegenheidscoalities van gemeenten, en lokaal. De inhoud staat daarbij voorop en per opgave/vraagstuk kan bepaald worden (of door externe factoren bepaald worden) welk schaalniveau passend is.

Voor de samenwerkende gemeenten in Regio Hart van Brabant is de SRBT daarmee het meest relevante geografische schaalniveau voor de fysieke leefomgeving. Vrijwel alle strategisch ruimtelijk relevante opgaven worden inmiddels besproken op overlegtafels van de SRBT, of bewegen in die richting. In dat licht zijn de vakpoho's mobiliteit en wonen op Hart van Brabantniveau opgeheven. De SRBT-samenwerking van 19 gemeenten, vier waterschappen en de provincie is inhoudelijk al heel ver gevorderd en ontwikkelt zich stap voor stap verder. Deze doorontwikkeling verloopt langs drie samenhangende lijnen: de **inhoudelijke koers**, zoals vastgelegd in de Ontwikkelstrategie SRBT (2023) en de Uitvoeringsagenda (2025); de verduidelijking van **rollen en tafels** via de samenwerkingsafspraken (2025); en de verdere doordenking van wat mogelijk nodig is op het vlak van formele **sturing/verantwoording**. Vanuit de huidige lichte netwerksamenwerking op het SRBT-schaalniveau groeit de behoefte aan een passende structuur, met expliciete aandacht voor democratische legitimiteit, politieke sturing en controle door colleges en gemeenteraden. Dit vraagt in de komende bestuursperiode om nader onderzoek en koersbepaling. Daarmee ligt het voor de hand dat ook wordt onderzocht wat de

positie van het fysieke domein binnen regio Hart van Brabant gaat zijn. In de tussentijd gebruiken we de formele structuren, financiën en tafels van Regio Hart van Brabant zoveel mogelijk ter ondersteuning van het inhoudelijke werk op het schaalniveau SRBT.

Energietransitie en klimaatadaptatie

Als één van de 30 Regionale Energiestrategieregio's (RES) en één van de 45 werkregio's van het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA), werken we op Hart van Brabant schaalniveau komende tijd verder aan de uitvoering van het REKS programma (regionale energie-en klimaatstrategie). Op het schaalniveau van de SRBT wordt vanuit een integrale strategische benadering de koppeling gelegd tussen energietransitie opgaven en ruimtelijk economische opgaven, teneinde samenhang te realiseren tussen ruimtelijke ontwikkelingen en de ontwikkeling van decentrale energiesystemen.

Woningbouw, zorg en welzijn

Op SRBT-schaalniveau wordt als woningbouwregio, aan de Woontafel SRBT, uitvoering gegeven aan de met het Rijk en provincie gesloten Woondeal SRBT. Hierin zijn afspraken vastgelegd over de bouwopgave (nieuwbouw productie), versnellen van de woningbouw, de betaalbaarheid van woningen, aandachtsgroepen, herstructurering/ transformatie en verduurzaming en tot slot de samenwerking, monitoring en sturing op de afspraken.

Binnen de woningbouwregio bevinden zich vooralsnog de 2 woningmarktregio's Hart van Brabant en De Baronie. Daar vindt de woonruimteverdeling naar aandachtsgroepen plaats. Op Hart van Brabant schaalniveau werken we vanuit het fysiek en het sociaal domein, in het combi poho Sociaal -Wonen, samen aan deze kwalitatieve opgaven, dit in wisselwerking met het schaalniveau SRBT. Met de Wet versterking regie volkshuisvesting worden overheden verplicht om de verbinding tussen wonen, zorg en ondersteuning wettelijk vast te leggen.

Landelijk gebied en natuurrealisatie

Voor het landelijk gebied wordt op SRBT-schaalniveau gewerkt aan een wenkend toekomstperspectief dat richting geeft aan toekomstige integrale ruimtelijke keuzes en beleidsbeslissingen. Vanuit de belangen van natuur en landschap dragen we daaraan bij. De opgave natuurrealisatie beweegt zich mee van Hart van Brabant-richting het SRBT-schaalniveau.

Onderstaande tabel bevat de gezamenlijke opgaven en activiteiten van de samenwerkende gemeenten op Hart van Brabant schaalniveau.

Wanneer zich gedurende de looptijd van de kernagenda vraagstukken of opgaven voordoen die mogelijk vragen om regionale samenwerking, is het essentieel om gezamenlijk de gedeelde opgave, de te bereiken doelen en activiteiten, en de beschikbaarheid van capaciteit en middelen vast te stellen.

Opgave	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
FD1. Energietransitie en klimaatadaptatie	We willen in 2030 de CO2-uitstoot met 49% verminderd hebben en in 2050 energieneutraal zijn. Dit doen we o.a. door het huidige energieverbruik met 20% terug te brengen en op duurzame wijze energie op te wekken (1 TWh volgens REKS 1.0). In 2050 willen we onze regio klimaatbestendig en waterrobuust hebben ingericht.	*1.1* We zetten de samenwerking in het kader het REKS programma Hart van Brabant voort. Als energieregio leggen we sterkere nadruk op het ontwikkelen van decentrale energiesystemen en het tegengaan van knelpunten op het gebied van netcongestie. We werken mee aan de crisisaanpak en de Brabantse aanpak netcongestie. Daarnaast willen we versnellen met projecten op het gebied van klimaatadaptatie. *1.2* We monitoren jaarlijks de voortgang van de regionale energietransitie en klimaatadaptatie en stellen beleid en uitvoering zo nodig bij via het (twee) jaarlijks op te stellen Plan van Aanpak REKS, het programmaplan NPLW (nationaal programma lokale warmte), en de regionale Klimaatagenda. Aan het Rijk rapporteren we via de tweejaarlijkse voortgangsrapportage (2027 en 2029). *1.3* We verkennen de noodzaak van het opstellen van een REKS 2.0, welke gaat over de periode na 2030 en waar een grotere vraag naar energie verwacht wordt. Daarin zijn nieuwe afspraken te maken over duurzame opwek en versterking en zo nodig versnelling, van decentrale energiesystemen en projecten op het terrein van warmtetransitie en klimaatadaptatie. *1.4* Indien de pilot Center of Expertise Energietransitie structureel wordt, zetten we de samenwerking met het Center voort. Daarmee worden voor de regiogemeenten deskundigen beschikbaar gesteld op het gebied van de energietransitie. *1.5* We lobbyen voor voldoende structurele financiering voor de samenwerkende gemeenten om zowel langs de lijn van de regionale - als lokale opgaven, versnelling te kunnen aanbrengen in de energietransitie en klimaatadaptatie.

		1.6 In de intensievere samenwerking op SRBT-schaalniveau (o.a. met de RES West-Brabant) zetten we strategisch en integraal in op voldoende duurzame energie voor de ruimtelijk economische ontwikkelingen, in combinatie met voldoende ruimte voor de decentrale energiesystemen (input voor eventuele RES 2.0). Waarbij we anderzijds ook kijken hoe we de ruimtelijk economische ontwikkelingen (zoals ruimte voor woningbouw, bedrijventerreinen, natuur, defensie) aan kunnen laten sluiten op het energiesysteem/energiemogelijkheden.
FD2.Wonen, zorg en welzijn *In samenhang met de opgave SD1. 'Wonen, zorg en welzijn', in het sociaal domein*	Dat iedereen zo zelfstandig mogelijk kan wonen, in een omgeving die zo goed mogelijk past bij de voorkeur, rekening houdend met de mogelijkheden die de woningmarkt biedt. Daartoe hebben we voldoende passende woningen nodig. Op de juiste plek, met de juiste zorg en ondersteuning en met mogelijkheden om te participeren in de samenleving. Waarbij steden, dorpen en algemene voorzieningen goed	*1.1* Samenwerking over de woningbouwopgave vindt plaats op het schaalniveau van de SRBT aan de SRBT Woontafel, en integraal beschouwd aan de bestuurlijke integratietafel (BIT) SRBT. We maken zowel kwantitatieve als kwalitatieve afspraken over de bouwopgave per gemeente voor de periode 2027 t/m 2036, we monitoren de voortgang en versnellen waar nodig. We stemmen onze volkshuisvestelijke programma's af. *1.2* Samen met zorg en welzijnspartners geven we in lijn met de Woondeal, op het niveau van Hart van Brabant (combi poho Sociaal – Wonen) uitvoering aan de projecten en programma's die voortkomen uit de regionale woonzorgvisie waaronder de fair share bij de huisvesting van aandachtsgroepen. De regionaal afgestemde regels voor voorrang en woonruimteverdeling krijgen een plek in de lokale huisvestingsverordeningen.

	bereikbaar en toegankelijk zijn. Dit streven we na voor al onze inwoners en daarnaast hebben we specifieke aandacht voor bepaalde aandachtsgroepen.	
FD3. Benutten bestaande bedrijventerreinen en programmering nieuwe terreinen. *In samenhang met de opgave ED1. 'kwalitatieve groei binnen beperkte ruimte', in het economisch domein*	Zorgvuldig en optimaal ruimte gebruik van (bestaande) bedrijventerreinen.	*1.1* in het kader van het regionaal afsprakenkader bedrijventerreinen Hart van Brabant 2025-2030, in het poho Fysiek regionaal afstemmen van: - Tot ontwikkeling te brengen zachte planlocaties. Met aandacht voor ruimtelijke inpassing, segmentering en kwalitatieve uitwerking. - Nieuwe transformatieplannen van bedrijventerreinen (voor zover niet opgenomen in bijlage 3 van het afsprakenkader) vóór deze onherroepelijk worden vastgesteld. - Het 'verschuiven' van planvoorraden tussen bedrijventerreinen in de regio, zolang het totale planaanbod in de regio per werkmilieu gelijk blijft. - Eventuele tussentijdse aanpassing danwel, in elk geval vóór eind 2030, te actualiseren afsprakenkader. *1.2* In het poho Fysiek jaarlijks de stand van zaken van de uitvoering van het afsprakenkader te monitoren en te bespreken.
FD4. Natuurrealisatie	Bijdragen aan het integraal ruimtelijk toekomstperspectief voor het landelijk gebied op schaalniveau van de SRBT,	Er is een beweging gaande waarbij het onderwerp natuurrealisatie zich niet alleen beperkt tot het realiseren van natuurgebieden. Natuurrealisatie beweegt zich ook richting de schil om een natuurgebied, groen/blauwe dooradering van het landelijk gebied en verbindingen met steden en dorpen. De eindbalans van het Natuurbod (najaar 2026) zal vanuit die ontwikkeling een voorstel doen voor mogelijke regionale activiteiten op dat vlak. Daarnaast zetten we eropin om als regio HvB

	waar natuurrealisatie onderdeel van uit maakt.	vanuit de belangen voor natuur en landschap een bijdrage te leveren aan de SRBT-bestuursopdracht landelijk gebied, zodat het onderwerp natuurrealisatie met al zijn aspecten daarin voldoende aan bod komt. Afhankelijk van de verdere uitwerking kan dit leiden tot meer activiteiten op SRBT-schaalniveau voor het onderwerp landelijk gebied, inclusief natuurrealisatie.
FD5. Versterken samenwerking SRBT	Op het schaalniveau SRBT werken aan strategische opgaven in het ruimtelijk economisch domein (vanuit lokale bestuursakkoorden en beleidsambities landelijk en provinciaal). Deze opgaven zijn benoemd in het Ontwikkelperspectief SRBT en de uitvoeringagenda en worden jaarlijkse uitgewerkt in bestuursopdrachten op SRBT-niveau.	*1.1* In gezamenlijkheid met GR De Baronie bijdragen aan de organisatiekosten (programmamanagement) van de SRBT. *1.2* Inzetten van de formele structuren, financiën en tafels (bijv. poho Fysiek) van Regio Hart van Brabant, zoveel mogelijk ter ondersteuning van het inhoudelijke werk op het schaalniveau SRBT. *1.3* Met de doorontwikkeling van SRBT en gericht op het vergroten van de bestuurlijke slagkracht van de samenwerking in SRBT, gezamenlijk met GR De Baronie, de toekomstige samenwerking tussen beide regio's vormgeven.

Economisch domein

Inleiding

In onze regio maken we werk van economische ontwikkeling binnen de context van brede welvaart. Brede welvaart is het gelijktijdig meewegen van ecologische, economische en sociale aspecten om de kwaliteit van leven, nu en in de toekomst, hier en elders, te verbeteren. Het gaat verder dan alleen economische groei (materiële welvaart) door breder te kijken naar aspecten als gezondheid, milieu, sociale cohesie en welzijn. Brede welvaart rust daarmee op drie, met elkaar interacterende pijlers: een sociale, economische en ecologische pijler. Op de route naar brede welvaart, is het dus belangrijk om ook de economische pijler vitaal te houden én bij te dragen aan de andere twee pijlers. Alleen met drie pijlers die elkaar ook versterken is er sprake van brede welvaart. De afgelopen jaren is een stevig fundament gelegd voor een regio die inzet op brede welvaart: een economie die waarde creëert op een manier die duurzaam, inclusief en toekomstbestendig is. De samenwerking tussen gemeenten, onderwijs, bedrijfsleven en maatschappelijke partners heeft zich ontwikkeld tot een sterke regionale structuur die aansluit bij het verdienvermogen van de toekomst.

Opgaven

Opgaven waar we voor staan worden steeds complexer. De regio wordt geconfronteerd met grote transities die elkaar beïnvloeden: de omslag naar een circulaire economie, toepassing van nieuwe technologieën (AI, robotisering, digitalisering, etc.) en de energietransitie. Deze transities raken de kern van onze economie: ze bepalen hoe bedrijven produceren, innoveren en concurreren. Ze vragen om nieuwe vaardigheden, nieuwe infrastructuur en nieuwe vormen van samenwerking. De regio kan deze veranderingen niet beschouwen als losse ontwikkelingen. Ze vormen samen de voorwaarden voor een toekomstbestendige economie. Tegelijkertijd groeit de spanning tussen economische ambities en fysieke grenzen. De regio kent sterke clusters in logistiek, maakindustrie, vrijetijdseconomie, zorg en onderwijs, maar de ruimte om te groeien is schaars. Bedrijventerreinen zijn vol, energienetten lopen tegen hun grenzen aan, de druk op de leefomgeving neemt toe en er is sprake van structurele krapte en een veranderende arbeidsmarkt. De vraag is niet óf we kunnen groeien, maar hoe we kunnen groeien binnen de grenzen van ruimte, energie en arbeid. Economische ontwikkeling moet slimmer, selectiever en meer gericht op waardecreatie dan op volume. Dat vraagt om een regionale aanpak waarin we ruimte efficiënter kunnen benutten, bedrijven toekomstbestendig maken en de arbeidsmarkt te laten aansluiten op de economie van de toekomst.

Koers

Dit vraagt om een gezamenlijke regionale koers. Een koers die voortbouwt op de basis van de afgelopen jaren, maar waarin ook nieuwe keuzes worden gemaakt. Daarom werken we in de Kernagenda 2027 – 2031 aan drie overkoepelende opgaven die richting geven aan de economische ontwikkeling van Hart van Brabant: **Kwalitatieve groei binnen beperkte ruimte, Aanjagen en versterken toekomstbestendig ondernemerschap** en **Talent als motor van economische**

ontwikkeling. Deze opgaven vormen de basis voor een regio die wil blijven groeien, maar dat wil doen op een manier die duurzaam, toekomstbestendig en inclusief is.

Het is duidelijk dat er de komende bestuursperiode veel werk ligt op het gebied van economische ontwikkeling. Gelukkig staan we er als samenwerkende gemeenten niet alleen voor. In onze regio hebben we een lange traditie van samenwerking op verschillende niveaus en in verschillende verbanden. Soms ligt afstemming met één of enkele gemeenten voor de hand. In andere gevallen is bovenregionale samenwerking nodig, bijvoorbeeld binnen de Stedelijke Regio Breda-Tilburg (SRBT) of andere aanliggende regio's zoals Brainport. Wanneer en hoe precies opschaling nodig is zal komende jaren van activiteit tot activiteit moeten worden bekeken. Daarnaast werken in Hart van Brabant de gemeentelijke overheden ook nauw samen met ondernemers, onderwijs- en kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties (multihelix). Midpoint Brabant stelt hiervoor in samenhang met de kernagenda een eigen strategie op voor de economische koers van onze regio. Dit hebben we zo vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling van Regio Hart van Brabant. De regio verleent subsidie aan Midpoint Brabant om zich te focussen op díe economische opgaven waar regionale schaal en multihelix-samenwerking essentieel zijn. Tot slot vindt de concretisering van deze kernagenda plaats binnen de jaarlijkse werkprogramma's. Daarbij vragen wij het bestuur van Midpoint Brabant om, in afstemming met het portefeuillehoudersoverleg Economie, te bepalen en uit te werken hoe de multihelix-samenwerking concreet kan bijdragen aan de realisatie van de gezamenlijke opgaven.

Wat zijn de opgaven?	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
ED 1. Kwalitatieve groei binnen beperkte ruimte *In samenhang met de opgave FD3. 'Benutten bestaande bedrijventerreinen en programmering nieuwe terreinen' in het fysieke domein*	We willen bereiken dat de beschikbare en schaarse ruimte voor economie in onze regio optimaal wordt benut. Bestaande bedrijventerreinen worden intensiever gebruikt, zijn aantrekkelijke werkmilieus en multimodaal bereikbaar voor goederen en personen. Bedrijven gaan efficiënter om met ruimte, energie en grondstoffen en dragen daarmee bij aan een circulaire en toekomstbestendige economie. Zo realiseren we economische groei met behoud van de kwaliteit van de leefomgeving. Hier horen ook keuzes bij welke bedrijven waar passend zijn, zowel op bedrijventerreinen als toeristisch recreatieve bedrijven in en rondom de natuur.	Samenwerkende gemeenten: – Vanuit ons gezamenlijke economisch toekomstbeeld actualiseren en concretiseren we de regionale afspraken uit het Afsprakenkader Bedrijventerreinen over de ontwikkeling, herstructurering en intensivering van bedrijventerreinen. – We maken afspraken over een evenwichtige programmering en transformatie van bedrijventerreinen. – We maken de economische, maatschappelijke en arbeidsmarktwaarde van de sector vrijetijdseconomie beter zichtbaar en meetbaar. Door middel van monitoring, onderzoek en datagedreven inzichten bieden we een stevige basis voor profilering, investeringsbeslissingen, ondernemerschap, arbeidsmarktontwikkeling en ruimtelijke keuzes binnen de regio. – We benutten provinciale en regionale kennis en data om bezoekersstromen, economische effecten en draagkracht van gebieden beter inzichtelijk te maken. – Bij nieuwe ontwikkelingen geven we het economisch perspectief mee voor het maken van keuzes over de inzet van schaarse ruimte. – We werken aan een regionale aanpak voor de circulaire economie, gericht op efficiënter gebruik van energie en grondstoffen, het veiligstellen en hergebruiken van kritieke materialen en de ontwikkeling van een evenwichtig netwerk van grondstoffenhubs en circulaire ambachtscentra. – We doen onderzoek (op SRBT-niveau) naar gezamenlijke oplossingen voor de verbetering van de bereikbaarheid van bedrijventerreinen en recreatiegebieden. Onze vraag aan Midpoint Brabant: – Vanuit het ondernemersperspectief bijdragen aan de ontwikkeling van toekomstbestendige bedrijventerreinen en, met betrekking tot de regionale aanpak voor circulaire economie, bedrijven mobiliseren, circulaire ketens ontwikkelen, consortia vormen en projecten en initiatieven ontwikkelen en helpen financieren.

Wat zijn de opgaven?	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
ED 2. Aanjagen en versterken toekomstbestendig ondernemerschap	We willen bereiken ondernemers in Hart van Brabant beter in staat zijn om toekomstbestendig te groeien. Ondernemers worden weerbaarder en wendbaarder in transities rond digitalisering, AI, circulariteit, verduurzaming, automatisering, energie en arbeidsproductiviteit. Daardoor ontwikkelen bedrijven zich tot productievere, innovatievere en duurzamere ondernemingen die economische én maatschappelijke waarde creëren. We versterken een ondernemerschapsklimaat waarin alle ondernemers betere kansen krijgen om te ontstaan, door te groeien, te innoveren en verbonden te blijven met de regio. We stimuleren ondernemerschap dat niet alleen economische waarde creëert, maar ook bijdraagt aan maatschappelijke opgaven, een aantrekkelijke leefomgeving en een gastvrije regio. Zo versterken we het verdienvermogen, de leefbaarheid van dorpen en steden en brede welvaart voor inwoners en bezoekers.	Samenwerkende gemeenten – We versterken onze regionale ondernemersdienstverlening en werken aan één centrale, herkenbare en toegankelijke ondersteuning van ondernemers (Onderneming Centraal). – We werken met andere regio's, de provincie en nationale en Europese partners samen waar kennis, markten en waardeketens daarom vragen. Dit doen we steeds vaker vanuit SRBT-verband. Onze vraag aan Midpoint Brabant: – Versterken van onze regionale ondernemersdienstverlening en werken aan één centrale, herkenbare en toegankelijke ondersteuning van ondernemers (Onderneming Centraal). – Ondersteunen van ondernemers bij transities en het verbinden van ondernemers aan kennis, talent, expertise, financiering, netwerken en markten. – Ontwikkelen en versterken van samenwerkingsverbanden rond technologische en maatschappelijke innovaties, waarin bedrijven, kennisinstellingen, onderwijs en overheid gezamenlijk werken aan toekomstbestendig ondernemerschap en nieuw verdienvermogen. – Verbeteren van de voorwaarden voor starters, startups en scale-ups om te ontstaan en door te groeien, met bijzondere aandacht voor ondernemingen die economische én maatschappelijke waarde creëren. – Scherp in beeld brengen, samen met partners als REWIN, Brainport Development en Agrifood Capital, van kansrijke bedrijven en hun positie in bovenregionale waardeketens en op basis daarvan versterken van ketens, clusters en samenwerkingsverbanden waarin bedrijven kunnen doorgroeien naar meer productiviteit, innovatie en toegevoegde waarde.

Wat zijn de opgaven?	Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
ED 3. Talent als motor van economische ontwikkeling *In samenhang met de opgave SD4. 'Meedoen' in het sociale domein en het Regionaal Beraad*[1]	In een krappe en veranderende arbeidsmarkt (technologie) willen we bereiken dat de regio voldoende talent aantrekt, ontwikkelt en behoudt om toekomstbestendig ondernemerschap en de economie van de toekomst mogelijk te maken. We willen dat mensen hun talenten kunnen ontwikkelen en betekenisvolle verbindingen kunnen aangaan met onderwijs, werk en de regio. We versterken samen met partners de mogelijkheden om een leven lang te leren en te ontwikkelen. Werkgevers stimuleren we om te investeren in aantrekkelijk, toegankelijk en gezond werk en in de ontwikkeling van werkenden. Zo ondersteunen we mensen en organisaties om met veranderingen in werktechnologie en samenleving om te gaan. We willen de arbeidsproductiviteit vergroten en zo bijdragen aan toekomstbestendige bedrijven, goed werk, sterke voorzieningen en brede welvaart.	Samenwerkende gemeenten – Vanuit het economisch domein dragen we bij aan de meerjarenagenda van de arbeidsmarktregio Midden-Brabant. Arbeidsmarktprioriteiten en gezamenlijke dienstverlening stemmen we af via het Regionaal Beraad en het Werkcentrum. Met Midpoint Brabant en andere partners maken we concrete afspraken over hun bijdrage, uitvoering en verantwoording. Onze vraag aan Midpoint Brabant: – Verbinden van de huidige en toekomstige vraag van werkgevers aan onderwijs, scholing en ontwikkeling van talent. – Versterken van de aansluiting tussen arbeidsmarkt en onderwijs door regionale bedrijven, maatschappelijke vraagstukken en kansrijke waardeketens te koppelen aan opleidingen, praktijkgericht onderzoek en hybride leer- en werkomgevingen. – Versterken van de mogelijkheden voor een Leven Lang Ontwikkelen en verbeteren van de toegang tot scholing en ontwikkeling met een duidelijke focus op werkenden, ondernemers, werkzoekenden en zij-instromers. – Stimuleren van slimmer werken en anders organiseren en ondersteunen van werkgevers bij technologische en sociale innovatie die het werk productiever, toegankelijker en aantrekkelijker maakt.

1 Het Regionaal Beraad is het bestuurlijke en strategische overleg binnen een arbeidsmarktregio dat de kaders bepaalt voor het Werkcentrum. Het maakt op strategisch niveau afspraken over de arbeidsmarkt en de gezamenlijke dienstverlening in de regio. Midpoint Brabant stemt haar werkzaamheden op het gebied van talentontwikkeling af met het Regionaal Beraad.